

*Скворцова М.С.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Шульга В. С.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Герасимчук О.Л.
к.п.н., доц., доцент кафедри екології
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ДОБУВНОЇ ТА КАМЕНЕОБРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Виснаження надр і формування структури промисловості, переобтяженої важкими галузями виробництва, супроводжуються накопиченням значних негативних екологічних наслідків довготривалого характеру.

Каменеодобувна та каменепереробна галузі відносяться до гірничої промисловості, діяльність якої створює значне навантаження на довкілля, завдаючи йому, часом, незворотних змін. Ці зміни виражаються, насамперед, у трансформації природних ландшафтів та їхніх компонентів, структури землекористування, утворенні техногенних і природно-техногенних форм рельєфу та деформаціях земної поверхні, нагромадженні відходів каменеобробки, надходженні у навколишнє середовище хімічних елементів і сполук, не властивих йому; вилученні родючих земель під терикони, осіданні поверхні, яке спричинює підтоплення житлових і промислових об'єктів і вторинне заболочування території; забрудненні повітря, ґрунтів, поверхневих і підземних вод, погіршенні умов проживання біоти і життєдіяльності населення.

Житомирська область відноситься до областей, економічний потенціал яких у значній мірі формується за рахунок господарської діяльності гірничих та каменеобробних підприємств.

Водночас, невід'ємним наслідком щільної зосередженості каменепереробних і гірничих підприємств в окремих регіонах є поступове накопичення та забруднення навколишнього середовища техногенними твердими мінеральними відходами від переробки природного каменю типу габро, граніту та шламо-муловідходами, після розпилу та шліфування кам'яних блоків. Особливої гостроти визначені проблеми набули в Коростишівському, Хорошівському, Житомирському та Черняхівському районах. В переважній більшості потенціал відходів практично не використовується. Водночас сьогодні необхідно розглядати тверді мінеральні відходи та шламо-муловідходи від переробки природного каменю як вторинну сировинну базу, коли їх використання набуває ресурсозберігаючого значення.

В Черняхівському та Хорошівському районах здійснюють діяльність підприємства, які використовують скельні відходи від видобутку блоків природного каменю для виготовлення бруківки, бордюру, буту та інших виробів для облаштування шляхових комунікацій з використанням каменеколів, фрезерувального обладнання вітчизняного та іноземного виробництва.

На окремих каменеобробних підприємствах області впроваджуються сучасні лінії (виробництво Італії, Китаю), що розраховані на обробку пульпових рідких відходів – шлам фільтрується, зневоднюється, пакується в біг-беги або після пресування брикетується. В подальшому, такий брикетований відхід може частково використатись в будівництві та випуску на їх основі нової будівельної продукції. Проте відсоток каменярів області з сучасним європейським поглядом на ведення бізнесу становить незначний відсоток.

Інша частина, а це переважно невеликі цехи і майстерні, працює за звичаєм без урахування екологічних вимог ведення господарської діяльності.

Саме вони, враховуючи безпринципну позицію контролюючих структур є причиною, що значні території лісових масивів, прибережних смуг та сільськогосподарських угідь виводяться до категорії порушених земель на яких створюються штучні несанкціоновані звалища відходів, з майже необмеженим терміном їх природного руйнування.

Враховуючи техногенне напруження, яке створюють підприємства та для врегулювання екологічних проблем та обслуговування каменеобробних підприємств рішенням сесії обласної ради створено КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЕКО-СЕРВІС» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ – основними напрямками діяльності якого стануть: збирання, приймання, оброблення (перероблення), перевезення, реалізація продукції з відходів, розміщення і утилізація відходів на спеціальних полігонах, а також надання інших послуг у цій сфері для каменеобробних підприємств.